

ПРОБНЕ
ЗОВНІШНЕ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ
(поглиблений рівень)
Час виконання – 210 хвилин

Робота складається з п'яти частин. Частина 1 містить 33 завдання різних форм з українською мовою. Частина 2 містить 24 завдання різних форм з української літератури. Відповіді на завдання частин 1 і 2 Ви маєте позначити в бланку А. Частина 3 передбачає написання власного висловлення в бланку Б.

На виконання завдань частин 1–3 відведено 150 хв.

Пам'ятайте! Коли відведений час сплине, Ви повинні здати бланки А і Б інструктору.

Частина 4 містить 8 завдань різних форм з української літератури, відповіді на які Ви маєте позначити в бланку А+. Частина 5 містить 8 завдань з українською мовою, відповіді на які Ви маєте записати в бланку Б+.

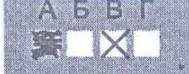
На виконання завдань частин 4, 5 відведено 60 хв.

Інструкція щодо роботи в зошиті

1. Правила виконання зазначені перед завданнямиожної нової форми.
2. Відповідайте тільки після того, як Ви уважно прочитали та зрозуміли завдання.
3. У разі необхідності використовуйте як чернетку вільні від тексту місця в зошиті.
4. Намагайтесь виконати всі завдання.

Інструкція щодо заповнення бланків відповідей А, А+, Б і Б+

1. До бланків А, А+, Б і Б+ записуйте лише правильні, на Вашу думку, відповіді.
2. Відповіді вписуйте чітко, дотримуючись вимог інструкції доожної форми завдань.
3. Неправильно позначені, підчищені відповіді в бланках А і А+ вважа-тимуться помилкою.
4. Якщо Ви позначили в бланку А або бланку А+ відповідь неправильно, можете вправити її, замалювавши попередню позначку та поставивши нову, як показано на зразку:

5. Виконавши завдання частини 3 в зошиті, акуратно запишіть його в бланк Б.
6. Виконавши завдання частини 5 у зошиті, акуратно запишіть відповіді в бланк Б+.
7. Ваш результат залежатиме від загальної кількості правильних відповідей, зазначених у бланках А і А+, і якості виконання завдань у бланках Б і Б+.

Ознайомившись з інструкціями, перевірте якість друку зошита та кількість сторінок. Їх має бути 20.

Позначте номер Вашого зошита у відповідних місцях бланків А і А+ так:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
X														

Бажаємо Вам успіху!

БАЗОВИЙ РІВЕНЬ

Частина 1

Українська мова

Завдання 1–10 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп’ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

1. На перший склад падає наголос у слові
 - А жалюзі
 - Б чіткий
 - В перепис
 - Г випадок
2. Закінчення *-ю* мають усі іменники у формі кличного відмінка в рядку
 - А учитель, боєць, Настя
 - Б Олеся, кобзар, мудрець
 - В хлопець, лікар, Сергій
 - Г край, знавець, каменяр
3. Спільнокореневим до слова *гора* є
 - А горянка
 - Б горечко
 - В горючий
 - Г гороскоп
4. Помилково вжито слово в рядку
 - А брати участь
 - Б здавати іспит
 - В додати води
 - Г здобути освіту
5. Граматичну помилку допущено в словосполученні
 - А завдати горя
 - Б вибачте мене
 - В навчатися малювання
 - Г відповідно до закону
6. Неправильно побудовано речення
 - А Пам'ятайте: відвідувати стоматолога треба не рідше, ніж двічі на рік.
 - Б Я звертаюся до всіх, хто виявили бажання піти в похід на Говерлу.
 - В Видавці звернули увагу на те, що історії про Поттера цікавлять не тільки дітей.
 - Г Серед працедавців є такі, що залюбки приймуть до колективу амбітного студента.

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10.

(1) *За/багато* століть люди звикли охороняти та прикрашати джерела наділяючи їх цілющими і магічними властивостями. (2) Особливо відзначилися в цьому італійці. (3) *У/загалі* Італія справедливо заслуговує називатися країною криниць і водограйв. (4) *Чи/мало* з них має багатовікову історію, а тому їх уважають національними пам'ятками, яких не оминають увагою туристи. (5) Це тому, що навіть ті з них, які призначені для сухо побутових потреб, зроблені вигадливо та майстерно. (6) *На/приклад*, у Венеції криниці були споруджені в готичному стилі, а в Римі доба бароко залишила нам славнозвісний фонтан Треві. (7) Таке ж шанобливе ставлення до джерел виплекали покоління у Вірменії, Середній Азії, де криниці в буквальному розумінні «давали» життя людським поселенням, сприяли нормальному функціонуванню господарства.

7. Окремо в тексті треба писати сполучку слів

- A за/багато
- B чи/мало
- C у/загалі
- D на/приклад

8. Форму однини має в тексті іменник

- A джерела
- B криниці
- C стилі
- D покоління

9. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

- A першому
- B четвертому
- C п'ятому
- D шостому

10. Складносурядним є речення

- A перше
- B п'яте
- C шосте
- D сьоме

Завдання 11–23 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку A згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку A, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк A!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

11. Букви *я*, *ю*, *є* позначають два звуки в кожному слові рядка

- A бутоньєрка, святковий, в'юн
- B екологія, повітря, обов'язок
- + C надвечір'я, мрія, браконєр
- D весілля, явір, ластів'ятко
- E пацієнт, люстерко, жульєн

12. Виділене слово вжито в невластивому йому значенні в реченні

- А Аптеку **зачиняють** о 21-й годині.
- Б Двері **зачиняються** зі скрипом.
- В Магазин взуття **закривається** й переїжджає в нове приміщення.
- Г Олена намагалася **відкрити** вікно, бо відчула задуху.
- Д Університет проведе день **відкритих** дверей.

13. Літеру *и* на місці пропуску треба писати в усіх словах рядка

- А пр..бувати, пр..гарний, пр..кручений
- Б пр..вертати, пр..балтійський, пр..сяга
- В пр..вітний, пр..добрий, пр..тримати
- Г пр..кручувати, пр..смачний, пр..вітання
- Д пр..кликаючий, пр..чисто, пр..нести

14. Усі слова написано правильно в рядку

- А польовий, рельєф, камінчик, дівчинці
- Б боязкий, медальон, портьєра, гуаш
- В різбяр, подільський, гребінчик, сімдесят
- Г ін'єкція, нюанс, тоньший, няньчити
- Д кізоньці, він'єтка, батальон, ательє

15. Через дефіс треба писати всі слова рядка

- А давним/давно, навчально/виховний, стерео/звук
- Б аграрно/промисловий, сніжно/білий, екс/король
- В південно/східний, жовто/гарячий, сон/трава
- Г біло/зелений, макро/економіка, кіловат/година
- Д науково/технічний, блок/система, паро/плав

16. Правильно написано всі похідні слова в рядку

- А Запоріжжя – запоріжський, чех – чеський, Черкаси – черкаський
- Б Прага – пражський, козак – козацький, Овруч – овруцький
- В Рига – ризький, узбек – узбецький, Воронеж – воронезький
- Г Париж – парижський, латиш – латиський, Буг – бузький
- Д Кавказ – кавкаський, турок – турецький, Збараж – збаразький

17. Відмінкову форму числівника вжито правильно в реченні

- А Певніші *й* докладніші відомості про козаків ми знаходимо коло року *тисяча п'ятисот п'ятдесяте*.
- Б Якось, у *тисячу шістсот сорок сьомому* році, Чаплинський напав зі своїми гайдуками на Суботів.
- В Найперші відомості про козаків записані в хроніках і літописах уже в *тисяча чотирьохсот дев'яносто другому* році.
- Г Богун виявив талант полководця під час Берестецької битви в червні *тисяча шістсот п'ятдесят первого* року.
- Д Запорозька Січ до останніх днів свого існування, тобто до *тисячу семисот сімдесяти п'ятого* року, залишалася острівцем волі.

18. Виділене слово НЕ є часткою в реченні

- А **Тільки** в праці відчуваєш себе окріленим, необхідним людям.
- Б Не знаю, **чи** доведеться мені ще раз побувати в Києві.
- В **Як** хочеться почути ще хоч раз ніжну українську пісню.
- Г **Хай** завжди сіється добро на полі людського життя.
- Д Дерева і трави **наче** світилися наскрізь.

19. Правильно утворено форму наказового способу дієслів у рядку

- А ходімте
- Б дозволимо
- В не мовчімо
- Г пішли
- Д подякуємо

20. Граматичну помилку допущено в реченні

- А Будь ласка, перебуваючи на вокзалі, намагайтесь не смітити.
- Б Перебуваючи на вокзалі, просимо вас не смітити.
- В Не смітіть, перебуваючи на вокзалі.
- Г Просимо вас не смітити на вокзалі.
- Д Будь ласка, не смітіть, коли ви перебуваєте на вокзалі.

21. Прочитайте речення (розділові знаки пропущено).

Бажання дізнатися про найдальших предків (1) пошуки сімейних реліквій (2) розмови з рідними (3) все це прокладає незримі ниточки духовності між старими й молодими членами родини (4) робить їх близчими (5) ріднішими один одному.

Кому треба ставити на місці всіх цифр, ОКРІМ

- А 1
- Б 2
- В 3
- Г 4
- Д 5

22. Відокремленою обставиною можна замінити підрядне речення в рядку

- А Де б хор не виступав, скрізь його радо вітали.
- Б Коли приїхали з лісу додому, було вже зовсім темно.
- В Як купуєте товар, вимагайте від продавця чек.
- Г Відколи знаю Оксану, вона дивує мене своєю терплячістю.
- Д Якщо виходите з кімнати, світло автоматично вимикається.

23. Складнопідрядне речення з підрядним часом утвориться, якщо до частини «Я буду згадувати свої шкільні роки...» додати

- А бо були вони щасливими.
- Б щоби ненадовго повернутися назад.
- В хоч і швидко вони промайнули.
- Г доки буду топтати ряст.
- Д дарма що вони були дуже давно.

У завданнях 24–28 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, виберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у бланку А на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в бланку А комп’ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

24. Установіть відповідність між фразеологізмом і відповідним за змістом прислівником.

Фразеологізм		Прислівник	A	B	V	G	D
1	шапкою докинути	А	багато				
2	хоч греблю гати	Б	повільно				
3	до нових вінників	В	надовго				
4	як мокре горить	Г	близько				
		Д	незручно				
			1				
			2				
			3				
			4				

25. З'ясуйте, яким компонентом ускладнено речення.

Речення (розділові знаки пропущено)		Ускладнювальний компонент	A	B	V	G	D
1	Щирий людський сміх кажуть віку додає.	A	вставне слово				
2	Тихо курілися луки переливаючись барвами.	B	однорідні члени речення				
3	Народи явлені у Слові достойно жити можуть на землі.	V	відокремлене означення				
4	I нехай в'януть білі й рожеві червоні й блакитні троянди.	G	відокремлений додаток				
		D	відокремлена обставина				
			1				
			2				
			3				
			4				

26. Установіть, яким членом речення є кожне зі слів, позначених цифрами (цифра стоїть перед словом, яке вона позначає).

У кого (1)серце мудрістю (2)багате, (3)тому глибини (4)всякі перейти.

A	додаток	A	B	V	G	D
B	означення					
V	обставина					
G	підмет					
D	присудок					
		1				
		2				
		3				
		4				

27. З'ясуйте причину вживання тире в наведених реченнях.

Випадок уживання тире		Приклад	A	B	V	G	D
1	перед узагальнювальним словом	A	Дмухнув·вітрець – і мрії ті пропали.				
2	між підметом і присудком	B	Ні сивий академік, ні учитель, ні учень – ніхто не відповість на це питання.				
3	при відокремленій прикладці	V	Соловей співає – серце завмирає.				
4	у безсполучниковому реченні	G	У будь-якій ситуації залишатися Людиною – ось єдина умова життя.				
		D	Часом над горами встає веселка – різnobарвний стовп світла.				
			1				
			2				
			3				
			4				

A	B	V	G	D

28. Визначте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Дослідження (1)вченіх доводять, що людину, яка не привчила (2)себе працювати напружено, (3)долаючи звичку (4)зайвий раз відпочити, чекає обмеженість мислення, відмова від усього творчого.

- A** іменник
- Б** прикметник
- В** займенник
- Г** дієприкметник (форма дієслова)
- Д** дієприслівник (форма дієслова)

A	B	V	G	D
1				
2				
3				
4				

Читання й аналіз тексту

Завдання 29–33 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку *A* згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку *A*, тому що комп’ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

**Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк *A*!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей**

**Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків)
і виконайте завдання 29–33.**

Народна медицина

(1–4) Оскільки медицина як наука виникла досить пізно (у XVIII ст.), а люди хворіли завжди, кожен народ виробив власні знання про лікування. В основі цих знань лежать спостереження й напрацьовані багатьма поколіннями навички цілительства.

(5–12) Ще в незбагненно далекі часи люди помітили, що нетравоїдні тварини час від часу користуються послугами «зеленої аптеки». Коти та собаки в разі захворювання їдять траву. Протонізувальні властивості зерен кавового дерева люди теж дізналися, спостерігаючи за тваринами. За легендою, пастух помітив, що кози, об’їдаючи гілочки з плодами цього дерева, стають прудкими, грайливими, причому такий настрій у них зберігається дуже довго. Від природи допитливий пастух теж пожував кавових плодів і був вельми здивований: куди й поділася втома, звідкись узялися сили. Нині результати цього відкриття відомі всьому світові.

(13–18) Відомості про використання цілющих властивостей рослин у давнину можна отримати, вивчаючи дані археології та етнографії. Народні цілителі мали досить добре уявлення про вплив того чи іншого зілля на організм, ну а дози випробовувалися на людях. Дуже часто приготування ліків і лікування ними супроводжувалися магічними діями, що надавало всьому процесу загадковості, таємничості.

(19–22) Археологічні знахідки підтверджують давність лікування травами: у різних кутючках світу часто знаходять спеціальний посуд для розтирання лікарських трав. Іноді цей посуд прикрашено якими-сь символами, що вказує на використання його в магічних обрядах.

(23–27) На найдавніших писемних пам'ятках – глиняних табличках, віднайдених в Ассирії, теж є дані про лікарські рослини. З папірусів відомо, що єгиптяни добре зналися на цілющому зіллі і навіть склали його список. Крім того, на стінах єгипетських пірамід існують численні зображення лікарських рослин, які й зараз використовуються у фармації.

(28–33) Вправно лікували травами і в давньому Китаї. Перший китайський трактат про зцілювальні властивості дев'ятисот рослин датований 2 500 роком до н.е.; добре зналися на лікуванні травами й стародавні греки Гіппократ і Діоскорид (у праці «Лікарські рослини», писаній на початку нашої ери, він подає шістсот назв лікарської флори). Авіценна описав понад 800 ліків рослинного походження, а давньоримський учений Пліній – близько тисячі рослин, переважно лікарських.

(34–38) Наші предки ще за часів Київської Русі користувалися дарами «зеленої аптеки». Так, застуду ефективно лікували відваром з кори білої верби й таволги, а виразки – банною пліснявою, хоча пеніцилін учений Флемінг відкрив набагато пізніше. Ще у XII столітті онука Мономаха Євпраксія написала трактат «Мазі», який мав двадцять дев'ять розділів.

(39–46) Особливу популярність у народі в давнину мало татарське зілля (аїр тростинний), яке, за однією з версій, було завезено в Україну кримськими татарами. Вони вважали, що аїр очищає водойми, і брали його, коли йшли в походи в Україну, там кидали в озера й ставки, знезаражуючи воду, а потім спокійно пили. Пізніше медики з'ясували, що кореневища аїру виділяють фітонциди – речовини, які вбивають мікрої. Густий аромат і знезаражувальні властивості зробили цю рослину популярною в народі: нею посипали на свята долівки, пучечки клали за образи.

(47–50) Народна медицина – одна з найстаріших галузей людських знань. Її початки сягають до історичних часів, але й через багато тисячоліть вона залишилася такою самою, як і раніше, відфільтрувавши та відшліфувавши досвід і знання про засоби й методи лікування.

За Т. Лепехою

29. Археологічними джерелами інформації про давні традиції народної медицини є всі вказані, **ОКРІМ**
- A записів на глиняних табличках
 - B народних легенд
 - C єгипетських папірусів
 - D стін єгипетських пірамід
30. Думку про те, що люди набували досвіду цілительства, спостерігаючи за довкіллям, конкретизовано в рядках
- A 1–4
 - B 5–12
 - C 34–38
 - D 39–46
31. Рядки 34–46 об'єднані мікротемою
- A медицина Київської Русі
 - B лікарські трави в українських обрядах
 - C народна медицина в українців
 - D успіхи українських медиків

32. Контекстуальним синонімом до виділеного слова в словосполученні «народна медицина» є
- A етнічна
B фольклорна
C національна
D неофіційна
33. Загальну ідею тексту найкраще окреслює прислів'я
- † A На всяку хворість зілля росте.
B Зі злої трави лихе і сіно.
C Хто здоров, той ліків не потребує.
D Барвінок на вінок, а полин на віник.

Частина 2 Українська література

Завдання 34–53 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

34. У творі «Чи не той то Хміль» ідеться про
- A битву між половцями й русичами
B весільний обряд
C календарний обряд
D битву між поляками й козаками
35. «Хочу голову свою положити або попити шоломом з Дону», – заявляє герой «Слова про похід Ігорів»
- A Всеволод
B Святослав
C Ігор
D Володимир
D Ярослав
36. Повчальний сенс байки «Бджола та Шершень» є суголосним вислову
- A «Повна діжка мовить, а порожня – гучить»
B «Дерево по плодах пізнається»
C «Хто труда не докладе, той до добра не прийде»
D «Бери вершину і матимеш середину»
D «Мудра людина у природженому ділі трудиться»
37. Запорозький полковник Максим Залізняк є персонажем твору
- A «Маруся Чурай»
B «Засвіт встали козаченьки»
C «Чорна рада»
D «Гайдамаки»
D «De libertate»

38. Події часів Руїни у своєму романі відтворив
- A Михайло Коцюбинський
 - B Іван Котляревський
 - C Пантелеймон Куліш
 - D Панас Мирний
 - D Іван Франко
39. Побут і психологію українських селян у перші десятиріччя після скасування кріпацтва змальовано у творі
- A «Камінний хрест»
 - B «Кайдашева сім'я»
 - C «Тіні забутих предків»
 - D «Максим Гримач»
 - D «Наталка Полтавка»
40. «Пропащою силою» називають
- A Чіпку Варениченка
 - B Кирила Тура
 - C Карпа Кайдаша
 - D Мартину Борулю
 - D Максима Гримача
41. «Очевидна аналогія з українською нацією та її шляхом – шляхом не сорока років, а цілих століть, – до своєї свободи і державності» простежується у творі
- A «Маруся Чурай»
 - B «Гайдамаки»
 - C «Чорна рада»
 - D «Мойсей»
 - D «Тіні забутих предків»
42. На малюнку зображено епізод твору
- A «Тіні забутих предків»
 - B «Максим Гримач»
 - C «Камінний хрест»
 - D «Чари ночі»
 - D «Різдво»

43. Стильову течію експресіонізму в українській літературі започаткував автор твору
- A «Камінний хрест»
B «Різдво»
C «Тигролови»
D «Стилет чи стилос?»
E «Intermezzo»
44. У словах Лесі Українки «Я на гору круту крем'яну / Буду камінь важкий підіймати...» переосмислено образ
- A Ікара
B Енея
C Прометея
D Сізіфа
E Геракла
45. Образ «тихих озер загірної комуни» служить композиційним обрамленням твору
- A «Три зозулі з поклоном»
B «Момент»
C «Подвійне коло»
D «Шаланда в морі»
E «Я (Романтика)»
46. У рядках
- Кохана спить, кохана спить,
Піди збуди. Цілуй їй очі.
Кохана спить...*
- провідним художнім засобом є
- A оксиморон
B тавтологія
C антитеза
D метафора
E гіпербола
47. Справжнє прізвище автора твору «Contra spem spero!» –
- A Тобілевич
B Кандиба
C Косач
D Фітільов
E Лозов'ягін
48. «Змичка міста й села – це міцна запорука майбутніх міст-садів», – так закінчує вступний твір до інституту
- A Григорій Многогрішний
B Степан Радченко
C Мокій Мазайло
D Іван Половець
E Василь Кравчина

49. Зіставлення української й російської мов є важливим сюжетним компонентом твору
- A «Маруся Чурай»
B «Місто»
C «Міна Мазайло»
D «Подвійне коло»
E «Момент»
50. «Пісня для неї такий же священий олтар, як і любов. Це великі стихії однієї великої душі, які зливаються в ціле, що його несила розділити», – сказано про головну геройню твору
- A «Момент»
B «За мить щастя»
C «Шаланда в морі»
D «Я (Романтика)»
E «Маруся Чурай»
51. Метафоричний образ сонця, яке «їхало на велосипеді, / Обминаючи хмари на небі», створив
- A Максим Рильський
B Василь Симоненко
C Богдан-Ігор Антонич
D Іван Драч
E Василь Стус
52. Правнук гетьмана Запорозької Січі Дем'яна Многогрішного є головним героєм твору
- A Івана Багряного
B Олександра Довженка
C Валер'яна Підмогильного
D Ліни Костенко
E Григора Тютюнника
53. Ю. Андрухович, В. Неборак і О. Іrvанець заснували поетичне угруповання
- A «Пропала грамота»
B «Бу-Ба-Бу»
C «Нова дегенерація»
D «ЛуГоСад»
E «Західний вітер»

У завданнях 54–57 до кожного з чотирьох рядків інформації, позначених цифрами, виберіть один правильний, на Вашу думку, варіант, позначений буквою. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у бланку А на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Усі інші види Вашого запису в бланку А комп’ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

54. Установіть відповідність між письменником і провідним жанром (жанровим різновидом) його творів.

Письменник		Жанр (жанровий різновид) творів				
		A	B	V	G	D
1	Іван Багряний	А	усмішка			1
2	Григорій Тютюнник	Б	роман			2
3	Олександр Довженко	В	комедія			3
4	Остап Вишня	Г	новела			4
		Д	кіноповість			

55. Установіть відповідність між твором та його частиною (розділом).

Твір		Частина твору				
		A	B	V	G	D
1	«Маруся Чурай»	А	«Подвійне коло»			1
2	«Гайдамаки»	Б	«Гінець до гетьмана»			2
3	«Хіба ревуть воли, як ясла повні?»	В	«Треті піvnі»			3
4	«Тигролови»	Г	«Дракон»			4
		Д	«Польова царівна»			

56. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.

Персонаж		Персонаж				
		A	B	V	G	D
1	Лаврін Запорожець	А	Кирило Тур			1
2	Ярема Галайда	Б	Міна Товченик			2
3	Матвій Гвінтовка	В	Іван Гонта			3
4	Максим Гудзь	Г	Іван Дідух			4
		Д	Василь Польський			

57. Установіть відповідність між письменником і його висловлюванням.

Письменник		Висловлювання				
		A	B	V	G	
1	Григорій Квітка-Основ'яненко	А	«Згадую Борулю, хоч люди сміються з нього, бо їм здається, що вони не такі чудаки, як Боруля, а коли гарненько придивитися, то й сміятає нічого: хто б не хотів вивести своїх дітей на дворянську лінію, щоб вони не черствий кусок хліба мали?!»			
2	Тарас Шевченко	Б	«Основною темою поеми я зробив смерть Мойсея як пророка, не призаного своїм народом. Ся тема в такій формі не біблійна, а моя власна, хоч і основана на біблійнім оповіданні...»			
3	Іван Франко	В	«Страшно подумати, що народ, котрий настільки активно брав участь у подіях роду людського, не в змозі був розповісти про своє життя в історичному романі...»			
4	Іван Карпенко-Карий	Г	«Живучи в Україні, привчившись до мови жителів, я навчився розуміти думки їхні і примусив їх своїми словами передавувати їх публіці. Ось причина уваги, якої удостоєна Маруся та інші, тому що написані з натури...»			
		Д	«Я добре знат, що живопис – моя майбутня професія, мій насущний хліб. І замість того, щоб вивчати її глибокі тайнства, та ще й під проводом такого вчителя, яким був безсмертний Брюллов, я компонував вірші...»			

A	B	V	G	D
1				
2				
3				
4				

Частина 3

Власне висловлення

58. Прочитайте наведений текст.

Для великих справ потрібна злагода й одностайність.

Часто можна почути, що людям важко досягти згоди саме через прагнення кожного до влади, тоді як лідер має бути один. А може, влада багатьох і рівноправність кожного – це і є найкращий спосіб керування?

Який із цих способів організації влади мало б обрати суспільство?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Сформулюйте тезу, наведіть два-три переконливі аргументи, що найкраще підтверджують Вашу думку. Проілюструйте Ваші міркування посиланнями на приклади з художньої літератури чи інших видів мистецтва (зазначте автора й назву твору, укажіть проблему, порушену митцем, художній образ, через який проблему розкрито, наведіть цитату з твору тощо), історичними фактами або випадками з життя. Не переказуйте змісту художнього твору, не давайте повної характеристики образів. Сформулюйте висновки.

Роботу запишіть на бланку **Б**. У разі потреби використовуйте чернетку.

Увага!

Роботу, що **не відповідає** темі власного висловлення, буде оцінено в **0** балів.

Роботу **обсягом до 100 слів** буде оцінено в **0** балів.

Чернетка

ПОГЛИБЛЕНИЙ РІВЕНЬ

Частина 4

Українська література

Читання та аналіз тексту

Завдання 59–62 мають по п'ять варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант відповіді, позначте його в бланку А+ згідно з інструкцією. Не робіть інших позначок у бланку А+, тому що комп'ютерна програма реєструватиме їх як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк А+!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Прочитайте текст і виконайте завдання 59–62.

*Вітри гули віолончеллю,
Писали пальми акварель.
Я вчора бачила ту скелю,
Де був прикутий Прометей.

В країні древньої Колхіди,
Де п'ється радісне вино.
А я вважала, що це – міфи.
А я ж вважала, це – давно!

В країні гордій і гористий
Ця скеля сива, як Софокл.
Її показують туристам,
Туристи дивляться в бінокль.

Тут берегів амфітеатри
І море міниться від барв.
О Прометею! Варто?! – Варто! –
Так він сказав мені з-за хмар.*

59. Віршовий розмір твору –

- А дактиль
- Б анапест
- В амфібрахій
- Г ямб
- Д хорей

60. Кредо митця, готового «каратися, мучитися, але не каятися», щоб відстоюти свої ідеали в конфлікті з деспотичною владою, суголосне фрагменту тексту

- A «*А я вважала, що це – міфи. / А я ж вважала, це – давно!*»
- B «*О Прометею! Варто?! – Варто! – / Так він сказав мені з-за хмар*»
- C «*Тут берегів амфітеатри / І море міниться від барв*»
- D «*Я вчора бачила ту скелю, / Де був прикутий Прометей*»
- D «*В крайні гордій і гористій / Ця скеля сива, як Софокл*»

61. З метою втілення ідеї твору використано образ міфології

- A слов'ян
- B шумерів
- C греків
- D римлян
- D єгиптян

62. У строфі

В крайні гордій і гористій

Ця скеля сива, як Софокл.

Її показують туристам,

Туристи дивляться в бінокль
проводінням художнім засобом є

A метонімія

B порівняння

C метафора

D оксиморон

D гіпербола

У завданнях 63–66 розташуйте факти (події, явища, процеси тощо) в правильній послідовності. Поставте позначки в таблицях відповідей до завдань у бланку A+ на перетині відповідних рядків (цифри) і колонок (букви). Цифрі 1 має відповідати вибраний Вами перший факт, цифрі 2 – другий, цифрі 3 – третій, цифрі 4 – четвертий. Усі інші види Вашого запису в бланку A+ комп’ютерна програма реєструватиме як помилки!

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк A+!

Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

63. Установіть послідовність виникнення літературних напрямів (течій).

- A імпресіонізм
- B реалізм
- C романтизм
- D сентименталізм

	A	B	V	G
1				
2				
3				
4				

64. Установіть послідовність написання творів, де діють такі персонажі:

- A Божий чоловік
- B дід Галерник
- C виборний Макогоненко
- D дядько Тарас

	A	B	V	G
1				
2				
3				
4				

65. Розташуйте імена письменників за часом їхньої літературної діяльності.

- A** Василь Симоненко
- Б** Богдан-Ігор Антонич
- В** Іван Котляревський
- Г** Іван Нечуй-Левицький

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

66. Установіть послідовність написання творів, де є такі фрагменти тексту:

- A** «Лютували шаблі, і коні бігали без вершників, і Половці не візнавали один одного...»
- Б** «Літо було, перше повоєнне літо, виноградники зеленіли, і перші снопи виблискували в полях...»
- В** «Недалеко од Богуслава, коло Росі, в довгому покрученому яру розкинулось село Семигори...»
- Г** «По весні 1663 року двоє подорожніх, верхи на добрих конях, зближались до Києва з Білогородського шляху...»

	А	Б	В	Г
1				
2				
3				
4				

Частина 5

Українська мова

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) і дайте відповіді на завдання 67–74. Відповіді записуйте в спеціально відведеніх місцях зошита. Формулюйте свої міркування лаконічно. Перепишіть свої відповіді в бланк **B+**. Перед кожною відповіддю ставте номер завдання, якого вона стосується.

Будьте особливо уважні, заповнюючи бланк **B+**!
Не погіршуйте власноручно свого результату неправильною формою запису відповідей

Ці мури сірі посеред нас

(1–4) «Це звичайнісін'я сіра й холодна стіна, завжди ніби огорнена потворною безсніжною зимою. Надто депресивна, навіть не варта революційної поезії», – приблизно так, пам'ятаю, я поділилася враженнями з другом-поетом, коли побачила Берлінський мур, проходячи через пропускний пункт Чарлі.

(5–15) Мур, що втілював поділ на Схід і Захід, був безпрецедентним, не мав у світі аналогів. Це друга половина 1980-х, і в мене досі зберігається доказ тих часів: сторінка в моєму найпершому закордонному паспорті зі штампом Німецької Демократичної Республіки! Я багато чула від батьків про те, як моя країна Індія поділилася на дві незалежні держави: Індію і Пакистан. Дитиною була свідком процесу здобуття незалежності Бангладеш. Однак нічого подібного до німецьких реалій ніде не було. Мені видавалася абсурдною ідея поділу міста, народу, нації, держави за допомогою справжнього бетонного муру. Ще й тому, що в ті часи Радянським Союзом прокотилися хвилі гласності та перебудови, Польща розпочала переговори з опозицією на чолі із «Солідарністю», більшість східноєвропейських суспільств визнали неприпустимим контроль над вільним вираженням поглядів і вільним пересуванням громадян.

(16–32) Однак як людина, яка спостерігала за реаліями Радянського Союзу й аналізувала їх, я намагалася дивитися глибше. Система, яка втілювала тоталітаризм і насильство, завжди нагадувала мені відомий альбом групи «Пінк Флойд» «Стіна» –

мури, що розділяють свідомість, людей, суспільства і покоління. Для радянських людей подорож до будь-якої країни була неймовірно казковою подією, нагородою долі. Під час цих подорожей радянські «вершки суспільства» виявляли більш капіталістичні нахили, ніж справжні капіталісти. Власне, правляча верхівка тоталітарних держав найбільше заздрила успішності демократичного світу й тихо ненавиділа його цінності. Тому й не хотіла, щоб люди бачили ці успішні реалії. Берлінський мур позбавив громадян доступу до того вільного простору. Я спостерігала, як іноземні студенти привозили дешеві дрібниці, яких не було в СРСР. Завдяки їхнім транзакціям на чорному ринку жителям країни з порожніми крамницями безперервно постачалися дефіцитні продукти й речі. Радянська система накинула на ший людей цей у міру послаблений зашморг, що регулювався й давав змогу принижувати народ за допомогою елементарних товарів. Людям дозволяли пастися, але не давали стрибати надто високо. Поки тримався непорушний мур, усі були впевнені, що нічого не зміниться. Однак як довго могло це тривати?

(33–42) Якось восени 1989 року мені пощастило провести один вечір у Берліні. Друзі запросили мене на каву. Атмосфера якось була іншою – здавалося, ніби спостерігаєш за закипанням чайника. Щось назрівало... Увечері я побачила натовпи людей, які співали, раділи й дивувалися. Дехто обережно, дехто стриважено, затамувавши подих, із напруженим виразом обличчя... Попереду йшли найсміливіші й найвідчайдушніші. Народ зносив Берлінський мур – і поліція не зупиняла людей. Вони перетнули кордон. Я не йняла віри власним очам. Усі плакали, і я теж не могла стриматися. Гадаю, того вечора мур був не сірим – він був яскравим, рожевим, розписаним квітами та мріями. Добре, думала я тоді, що Європа вже ніколи не матиме таких мурів і не знатиме жахіть, через які пройшли люди.

(43–47) 1998-го, коли відзначали 50-ту річницю прийняття Загальної декларації прав людини, представники ООН та делегати 47 країн зібралися в Лівадійському палаці в Ялті. Після того як пролунав об'єднавчий гімн Європейського Союзу, вони говорили про необхідність подолання скляної завіси, що замінила залізну. Нові бар'єри стало модно називати «скляними».

(48–52) Тим часом я досі вживаю термін «сірі мури» серед нас. Навіть в епоху вільного доступу до Інтернету вони існують і роблять свою справу. Цікаво, навіть якщо в суспільстві декому вдається подолати ці мури, для решти людей ситуація не змінюється. Звідси й засилля монополій, кумівства та корупції, що ставлять мури перед ініціативністю, можливістю та справедливістю.

(53–57) 25 років тому, подорожуючи залізницею на Захід, пасажири на кордоні кілька годин очікували заміни коліс для переходу на європейські колії. На жаль, досі все так само. Що далі на захід, то крацюю, людянішо стає атмосфера, життя – комфорtnішим і яскравішим. Так і сьогодні. Надто довго ми чекаємо, щоб попрощатися з останніми цеглинами муру жорстокого світу.

За Мрідулою Гош, журнал «Український тиждень»

Індійська правозахисниця Мрідула Гош уже 20 років працює в Україні, очолює Східноєвропейський інститут розвитку. Уперше сюди приїхала під час перебудови як учасниця обміну студентів. Після закінчення Інституту міжнародних відносин Київського університету працювала в представництві ООН в Україні, була членом правління фонду «Відродження». Українську мову вивчила самотужки за самовчителем, написами в метро й українським радіо: «Мій батько, коли приїздив до мене в гості, вивчив назви всіх українських місяців, казав, що романтичні, наближені до природи, не так як «январь» і «февраль». Одного разу, вже як минуло 10 років після його відвідин, він каже по телефону: «У вас же зараз там листопад, так?». Індійська правозахисниця переклала мовою бенгалі твори 45 українських поетів – перше видання «Антології української поезії» в Індії вийшло 1993 року, друге – «Антологія поезії з берегів Дніпра мовою бенгалі» – 2011 року.

Берлінський мур — комплекс ізолюючих споруд між двома частинами Берліна, зведений за наказом державного керівництва СРСР від 13 серпня 1961 року. Проіснував до 9 листопада 1989 року, був найбільш укріпленою частиною «німецько-німецького» кордону, відокремлював Західний Берлін від Східного. Мур був одним із найвідоміших символів холодної війни та поділу Німеччини. При спробі перетнути кордон у напрямку Західного Берліна загинуло багато людей.

«Стіна» — альбом групи «Пінк Флойд» (1979 рік), побудований як рок-опера. Розповідає про відчуження головного героя від решти світу. Центральна композиція альбому має називу «Наступна цеглина в стіні» та складається з трьох частин. У першій ідеться про крихкість сімейного щастя: утрата на війні батька є першим кроком до побудови «стіни відчуження». Друга частина порушує проблеми освіти та знищання з дітей. Третя символізує завершення зведення стіни навколо героя: йому ніхто не потрібен і ніщо не потрібне, бо все лише призвело до виникнення стіни. Єдино можливий порятунок героя полягає в тому, щоб зруйнувати стіну і відновити життя в суспільстві. Це рішення дається нелегко, але зрештою стіну зруйновано.

67. Поясніть одним-двоюма реченнями, як ви розумієте вислів, виділений у рядку «Людям дозволяли пастися, але не давали стрибати надто високо» (рядки 30, 31).

68. Спираючись на згадані в тексті й у довідці після нього факти біографії Мрідули Гош, напишіть, чому вона так гостро відчула абсурдність побудови Берлінського муру.

69. Користуючись короткою інформацією про Берлінський мур і альбом групи «Пінк Флойд» «Стіна», укажіть щонайменше три спільні ознаки, на які спирається авторка статті, порівнюючи ці явища.

- 70.** Чому зруйнований Берлінський мур видався Мрідулі Гош «яскравим, рожевим, розписаним квітами та троями» (рядки 40, 41)?

- 71.** Які зміни відбулися в настроях авторки від 1989 до 1998 року? Підтвердьте свої висновки посиланнями на текст.

Відгукнувшись на прохання Українського центру оцінювання якості освіти,
Мрідула Гош сформулювала кілька запитань до своїх молодих читачів.

Дайте відповіді на ці запитання (72–74).

- 72.** Про які сірі невидимі мури йдеться в статті? Укажіть щонайменше три явища з тексту.

- 73.** Що потрібно для подолання сірих невидимих мурів у нашому житті? Опишіть щонайменше три способи такого подолання.

- 74.** У яких випадках уявні мури необхідні людині у вільному суспільстві? Наведіть щонайменше один аргументований приклад.
